

Wiersz dla Becky Lublinsky

ANDRZEJ SOSNOWSKI

ŻYCIE NA KOREI

Wiersz dla Becky Lublinsky

Więc tyle masz ze wszystkiego, co z niej — fragmenty,
czarne skrzynki, kadłubki znaczeń niby hasła
szeptane w grze w głuchy telefon lub coś
jak „ciepło-zimno” z cienką chustką na oczach.
Czy z Cypru jesteś, z Pafos czy Panormos —
nie wiem gdzie mnie prowadzisz, grając
na moim słowniku. Czy na świat?

Te rozkołysane nazwy są jak światła na wodzie
(sznur wiślańskich wianków) i system z pewnością
nie uchwyci widma, liści oliwek na wietrze,
nikłych blasków i cieni migotliwego świata.
Tak jak zawsze pod wieczór, kiedy zdajesz sprawę
z miłości, subtelnych zajęć, niezbędnych sprawunków
i widzisz, że zawodzi porządek analogii,
bo masz tylko opary, rój mgławic, karuzelę znaków
o środku wszędzie i obwodzie nigdzie jak karuzelę
luster odbijających światło, które nie ma źródła.
I można chyba pokochać cypryjską dziewczynę
albo inną z Pafos lub nawet z Panormos,
bo taki mały ten świat. Lustra
ustaw na brzegu, ona z morza przyjdzie
więc wystarczy morze położyć na brzegu świata
i krzyk czarnego koguta rozpiąć nad płycizną,
a z łuny wodnego pyłu wyłoni się postać
i w przestrzeń wzdłuż morza wejdą inne dziewczęta.
W końcu wszystko jedno, który fragment pójdzie
na pierwszy ogień; starczy byle słowo albo i sylaba,
żeby dzień zacząć na dobre czy złe, a ten smutek,
który cię bierze wieczorem, jest może po prostu
świadomością, że znów jedynie kurz ci został,
pył z paru wydarzeń, kilka pajęczych nici,
które jeszcze trzymasz w palcach, splątane
i już niezdolne wprawić w ruch niczego.
I przez mój smutek przemawia owo
„spaliłeś mnie”, skierowane do świata
na poły ostrzeżenie, a na poły wdzięczność,
bo kiedy odchodzę w sen, czuję już tylko
słabnący smak dnia na podniebieniu i dym
zasnuwa mi oczy, a w palcach obracam
jakby grudki żużlu — wspomnienie tego,
czego dotykałem. Wszystko jest dym, jak mówią,
albo trochę koniecznej organizacji plus żużel,
tony żużlu. Dlatego też mówią, że dobrze umierać
wyczerpawszy energię, bo to gwarantuje,

że się po śmierci nie będzie straszło —
żadnych scen i ekscesów, ani żadnych wkroczeń
alternatywnego świata jak ta biała koza
mająca na papirusie oddanym przez piasek.
Tę białą kozę odsyłam ci uprzejmie,
nic mi bowiem po niej — stoi w pustym polu,
gasząc wszystko wokół. Odsyłam ci kozę
jakbyś odesłała „telewizor”, „gazetę”, „książeczkę wojskową”
i odprowadzam inne słowa, które dajesz i zabierasz
jak dziecko pokazujące zabawki przez szybę
małemu sąsiadowi z przeciwka, te arkana
rosnącej duszy: zobacz, wstydz się i kochaj.
Muszę je pominąć. Zaiste, trzeba ustalić
czy ziemia jest płaska, czy zaokrąglona
i potem pracować w świetle nieuchronnych faktów
wymownie milcząc o tym, czego się nie da powiedzieć.

„Pożądająca miłości *geistreiche Frau* (bohaterka ducha)
z wycieczki artystycznej przywozi ze sobą
młodzieniaszka”. Coś podobnego. Ten piknik
to zwrot w twoim życiu, sprawa śmiertelna:
zegar przyspiesza biegu, piasek kipi z klepsydry
i szumi o spoczynku sypiąc grób, opuchliznę ziemi.
Wciągnij mnie w wir wieków. Nie mów, że bym wybrał
„młodsze łóżko dla moich żądź”, bo z tobą chciałbym
dzielić życie, choćby przez mgnienie słowa. Brać cię
na język jest przecież tak cudownie
jak smakować kolorowe piguły lodów
w upalny zmierzch, kiedy akcja serca właściwie
kończy się nieznacznie, a kłębki nerwów
rozwijają się w omdlałe pąki. I głowa ciąży
od widzeń, a ty pytasz dlaczego
tak mało mówimy o bezspornym szczęściu,
które przecież waliło się na nas jak mgła
spychana przez wiatr w doliny, jak morze
co się wspina, żeby zajrzeć w głąb wyspy
zapomniawszy, że nie ma już wyspy, bo połknęło ją morze
i, jak okiem sięgnąć, wszędzie — szczęśliwa karuzela fal?
Czy straciłaś tak grunt pod nogami, czy byłaś tak bardzo
unicestwiona przez szczęście, że poszły w niepamięć
wszystkie ciężkie słowa, z których żadne nic
nie ukrywa ani nie mówi wprost, natomiast każde
znaki daje? Czy byłaś szczęśliwa na tej majówce z Faonem
brzemiennej w skutki? (Jakiś reżyser podbiłby wam oczy
zachodem słońca, bo ta sprawa między wami
zepchnęła cię w końcu z leukadyjskiej skały.)
W nawias nieba wzięta, po skoku z bieli w biel
wniebowzięta zostawiłaś wklęsłą przestrzeń,
skłębione powietrze miękkie jak puch, jak pościel,
zaproszenie do miłosnej gimnastyki i wielosłownej
kołysanki, słowem, cudzysłów i nawias.
Tak jest zawsze: cudzysłów, a potem nawias.
Najpierw cudzysłów krążący po świecie,
nawet nie fotografia, ten cytat z natury,
ale umowny wizerunek, cytat niedokładny —
„fiołkowowłosa, czysta, uśmiechnięta” dziewczyna
twoja lub moja, bądź sąsiadeczka zza ściany

spędzająca sen z oczu chłopca, tego pierwszego krytyka,
Faona, „światlistego”, który oszołomiony pięknem
ucieka na Sycylię. Posłuchaj Melitto,
nic z tego nie będzie oprócz twojego imienia
wątlejszego od „Mnasidike”, lżejszego niż „Gyrinna”
(„zgrabniejsza jest Mnasidika niż delikatna Gyrinna”),
westchnienia sylab, które wzywały Faona
w jakąś gorzką noc i przepadły bezkształtne
i niedorzeczne, o, nie jak słowa tamtej,
które mruczę pod nosem, ten język aniołów,
którym zaczynamy mówić, gdy widzimy „wszystko
we wszystkim”, jak chce Lichtenberg.

Atoli każdy system jest prostym przejawem
transu serca, które łatwo zrozumieć, szlachetne,
bo będzie to dla mnie tak długo jak pragniesz
odbicie światła. Zaśpiewaj nam najbardziej,
o serce, teraz, kiedy ponownie odkrywamy ciało,
odzyskując ideał misternego szczęścia. Czyż nie?
Czy nie rzekł Lichtenberg, że „świat stanie się jeszcze
tak wykwinny, że równie śmiesznym będzie wierzyć w Boga,
jak obecnie w upiory?” *Czy gay scene* w Londynie
nie jest w awangardzie wrażliwości, czy najlepszej muzyki
nie robią weseli dziwacy, jak gdyby perwersja ciała
cudownie zniekształcała duszę, pchając ją
w nieprzeczuwane rejony wymyślnej subtelności?
(Narzeczony przejął coś z piękna spotkania
kominarza i pastereczki na stoliku pod lustrem).
Straight scene bardzo nudzi. Ich antyczne kluby
podupadają, pełne ziewających par, bo oni
już wiedzą, że znaleźli się na bocznym torze
do kupy z nadąsanym kościołem, ideologią,
„komunistyczną pyszałkowatością” i dydaktycznym
show-biznesem. Ich *art world*
idzie pod młotek. Pozostają jeszcze proste obowiązki,
Morlokom, przedłużenie gatunku. Ależ ten świat
zrobił woltę! A było to takie proste:
znaleźć się w epoce zupełnie post-poważnej,
postlogicznej, postwerbalnej, posthumanistycznej —
wystarczyło odkryć świat za zasłoną powiek,
w zamkniętych oczach, jak Beethoven usłyszał muzykę
odciętą od uszu. Opadły powieki, zgasło światło.
Znieruchomiła pamięć. Świat zamarł
zwinęty w kłębek mroku, a później figlarnie
rozwinął się w łamańce. Czy ty
to przeczuwałaś? Ty i cała ferajna,
którą wyobrażam sobie teraz, tańcząc w klubie o ścianach
wyłożonych monitorami wysyłającymi w przestrzeń
setki alternatywnych światów? Zagrał
zmysł możliwości i zagrał zmysł dada,
poeci znów okazali się prawodawcami.
I trzeba zrozumieć hedonizm, twój dom kultury, Mitylene,
twój nocny klub pełen zakochanych dziewczyn
studiujących pieszczoty i muzykę. Widzę je
„strojne w kwiaty”, „czyste i urocze...
z drogimi mitrami złotoczerwonymi nad czołem”
na wonnych poduszkach, z odrzuconymi ramionami,

w chłodnym zapachu mirry i libańskiej kassji,
w cichej muzyce, słodkim śpiewie fletów.
Ta leży z szatą podciągniętą pod szyję,
tamta zbiera „rosę lśniącą w płatkach
rozchylonej róży”. Czy ten autotematyzm płci
nie jest czczą, czystą sztuką jak szachowa zagadka?
Kto mógłby się dziwić twojemu smutkowi,
z którym żegnasz te, co idą rodzić dzieci?
Chociaż Hymen ma swoje zalety i np. pociąga cię
pewna estetyka, powiedzmy, ta biała poduszka
zachęcająca dziewicę, by złożyła na niej
swoje twarde pośladki, jak płótno zapraszające
odprysk niepowtarzalnej czerwieni jak cyklamen
lub wstążka od orderu, finał
pospiesznej zabawy w pierwszą miłość
kładącą kres sztuce. Niektóre nie krwawią,
niektórzy nie ejakulują, ale ślub pozostaje
jako przemiała konwencja.

I słowa są konwencją, słowa jak złote kwiaty
piaskownicy wyrosłe na krawędziach świata
lub kubki rzeźbione w złocie, wypełnione nieznanym napojem.
Świat w nich się przegląda, bez skazy. Czy świat,
który spada z leukadyjskiej skały?
Codziennie świat spada z leukadyjskiej skały,
sformatowane dni idą pod nowy zapis,
pracują główce, kasują i nagrywają,
czasem piasek ocali strzęp zapisu i poda
dalej jako cytat, lekcję, algorytm,
ściągawkę, kawał, hasło w grze w głuchy telefon —
tak się obraca świat w nierzeczywistość,
sztuka zwycięża. Estetyka ginie, bo jest jak nauka
chodzenia i oddychania; jesteśmy codziennie nowi
w wyszukanych obrzędach szczęśliwego życia
o tyleż intensywniejszych w Adenie i Harrarze
niż w *Iluminacjach*. Karnawał trwa — świat
ocieka muzyką i czyż to nie jest lekkość
immanentna w tym, co skomplikowane i wyrafinowane,
podczas gdy rzeczy proste z dnia na dzień stają się
coraz trudniejsze? Kończy się era tańca, zaczyna
czas lotów. Bo mówisz, że wystarczy tchu nabrać w piersi
i zawrócić sobie w głowie, żeby daleko odjechać —
choć niekoniecznie „w nowe uczucie i hałas”.
„O zamki! O sezony!” Jakże my potrafimy
studiować szczęście w ciszy lotu
ponad kolorową architekturą Paula Klee,
która nagle stała się jedyną architekturą marzeń
mówiącą dziecinnymi barwami wokół samochodów
coraz szybszych, w których wygodnie rozparci
wzbijamy się lekko w powietrze! Bez kamiennego snu
o sile ciężenia, niemi, zbawieni od słów,
a więc wolni od całego świata, który błyskał w nas
tyloma językami! Czy jest jakaś alternatywa?
Po gapowatym dzieciństwie — nerwowa młodość, potem
kołnierz na uszy i znieczulające podróże,
żeby szybko przejść przez czas umierania bliskich,

żeby wykroić trochę czasu dla własnej bez troski
przed procesem? Starość w ubożuchnym kraju,
gdzie zza pozorów importu wyczernione twarze?
„Historia”, na szczęście, „osiąga niemy koniec”.
Chociaż są jeszcze frajerzy, co mówią: „życie
cię nauczy, życie ci jeszcze *pokaże*”.
Też coś.

Dzień miękko ląduje w mroku
prześlizgnąwszy się nad smugą kolorowych świateł
wyznaczających pas ku ciszy i snom.
Milkną maszyny, noc wstaje z palcem na ustach,
noc św. Bartłomieja, albo inna noc,
o której będzie głośno tak jak jest głośno
po codziennej katastrofie, kiedy ludzie i mrówki
biegają bezładnie, skandując sensacyjne wieści
szyframi, z których kpi zaraz zlekceważony
wrak — nierealny jak pożar widziany w dzieciństwie.
Dzień miękko siada w mroku
niedbale napomknąwszy o kilku prostych sprawach,
które gasną jak ekrany telewizorów.
Zasypiają wieże kontrolne i radary,
prerażony umysł gubi się wśród fikcji,
ból tonie w morfinie, troska śmieje się do szklanki,
spocony kochanek odwraca się do ściany
po pięciotysięcznym wytrysku i ma wszystkiego dosyć
i tę błogą pewność, że życiu sprostali skutecznie,
amortyzując je delikatną jak mgiełka gumą,
jagnięcą błoną lub precyzyjnym krążkiem.
(Nie mamy nic przeciwko temu). Omdlewają nerwy
wytarte głęboką pieśczętą i czy właśnie
nie o uwolnienie od nerwów nam chodziło,
czy nacisk jaki kładziemy na dziś, tu i teraz
nie jest próbą rozciągnięcia „teraz” w beczas
barwny i wesoły jak karnawałowy balonik?
Bo, jak mówi Rilke, „dostosowała się tam istotnie
życia niebiańska połowa do półkulistej misy
istnienia, jak dwie pełne hemisfery łączą się
w jedną świętą, złotą kulę”. I dalej: „masywna
konstelacja straciła ciężar i uniosła się w przestrzeń”.
Można więc przedłużyć stadium estetyczne
w nieskończoność, rozciągając je wzdłuż i wszerz,
zwielokrotniając wrażenia. Czy jest opozycja?
Ci, co mówią: „lata iluzji, lata kryzysu, lata wojen”?
Ci, którzy lgną do życia zdegradowanego,
uszczypleni w nerwy, słów, co „mają ciężar losu”?
Bo przecież są ciche upomnienia bomb, aluzje
terrorystów i ulicznych proroków, a ponad wszystkim
jeszcze płąsa balon polityków — sale konferencyjne,
rezydencje, nadęte pałace pełne luster
i małych mikrofonów, co zawzięcie pracują
nad szumem deklaracji i proklamacji
napęniających świat szeptem *flatus vocis*¹, *flatus vocis*.
Nie będzie płąsał długo. Nudzi
ta obowiązkowa opozycja. Życie?

---

¹*flatus vocis* (łac.) — nazwa bez odpowiednika w rzeczywistości. [przypis edytorski]

Niech nasz komputer zrobi to za nas. Polityka?
Tylko patrzeć jak dygnitarze zejść
ze stolików i przyjdą potaćzyć tam,
gdzie David Bowie montuje dla wiernych
ołtarz z aluminium, szkła, światła i dźwięku.
Ha, chociaż taka zwyczajna młodzież
pewnie zawsze będzie wołała faceta z gitarą,
który się zabija. Tutaj, powiedzą, tu jest autentyczność,
cudowny chłop, który dużo wiedział i naturalnie
nie mógł już wytrzymać. Im jest zawsze mało,
oni zawsze będą w beznadziejnej sferze
„musisz być sobą”, frajerzy, jeszcze nie odkryli
czaru fałszerstw i przebrań, jeszcze nie dostali
anonimowej pocztówki z napisem: LIFE IS NOT
A CABARET (*It's a fucking circus*), jeszcze nie szli drogą
do Cytadeli, nie stali na pięknych schodach
Charlesa Mackintosha w podmuchu światła
wydymającego balonowe spodnie, unoszącego ich
do Musee Horta, albo choćby (niespodziewanie)
pod Castel Sant'Angelo, gdzie romans
byłby o tyle bardziej staromodny i amerykański.
Oni powiedzą: „Ponosi nas cokolwiek halucynacyjna
skłonność ducha, czy zatem seks i nekrolog
są jedynymi sposobami, żeby życie trzymać krótko?”

Dzień miękko osiadł w mroku
i zmierzchającemu światłu znów się udało
zaczarować świat. Delikatne cienie,
gęsto rosnące, obejmują sprawy i rzeczy,
wydając nas snom i fantasmagoriom jawy.
Szał, zwielokrotniony w lustrach, nietoperzowy taniec
Loie Fuller, ta zamieć skrzydeł, uzyskuje
dwuznaczną autonomię. Nazywają to ignorancją,
ale czy można zaufać błaznowi,
mistrzowi mowy dwoistej i królowi tamtego świata,
w który się wchodzi przez wrota z kości słoniowej?
O córo Afrodyty uwodząca śmiertelnych.
Czy to możliwe, że jeszcze tęsknię do twych lat
dziewczęcych, kiedy siedzę tutaj przed snem i snuję
opowieść? Język umie chodzić jak maszyna do szycia
i kiedy jedna tkanina pruje się, druga
spływa obfitymi fałdami i właściwie o co
chodzi? Sny przypominają te zmierzwiłe chmury,
kładą fresk na strop czaszki i czoło
marszczy się nad owsianką jak kałuża, ale to już wszystko
jeżeli pominąć te inne ranki, legendarne,
kiedy światło drży jak palce sprawdzające żyłkę,
kiedy przyciskasz szklankę do ust, szkło pęka
na wargach i mówisz: „Miliony
łanem cienia płyną ulicami, z ust
ścieka im krew, zagryzają wargi do krwi
iodchodzą w zaciszę złudzenia”. Do krwi,
to dobre, to jest takie Lenzowskie
szukanie guza, lubieżne pragnienie,
żeby rzeczywistość zgwałciła cię ze wszystkimi
ponurymi konsekwencjami. No a sny?
Ten krótki oddech z dna płytkiej narkozy

zmywanej martwą falą niepomysłnych snów
jest jak echosonda przynosząca wieści
oskrzepach lęku rozsianych w arteriach.
Ale sny ściekną w dzień lub ugrzęzną
w starganych nerwach, gdy świt na sygnale
wybłyśnie zza chmur i jadąc rano
18-ką znów poczujesz się przesiedlonym
obywatelem świata — roztrzępaną wrażliwością
sfotografujesz te słynne mosty na prawo i lewo,
wałące się? Mosty jak przewrócone dźwigi?
Po których pełzną windy samochodzików?
Cokolwiek. I powiesz: „Czas już na plan.
Kręcimy wszystko od «rozprzężenia zmysłów»
do końca. Do końca i dalej, daleko
dalej, do diabła i jeszcze dalej”.

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z *Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur*.

Ten utwór jest udostępniony na licencji *Licencja Wolnej Sztuki 1.3*.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na *Licencji Wolnej Sztuki 1.3*. Fundacja Wolne Lektury zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w *Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur*. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/sosnowski-wiersz-dla-becky-lublinsky>

Tekst opracowany na podstawie: Andrzej Sosnowski, *Pozytywki i marienbadki*, Biuro Literackie, Wrocław 2009.

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Reprodukacja cyfrowa wykonana przez fundację Nowoczesna Polska z egzemplarza pochodzącego ze zbiorów autora. Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Kopec, Jan Szejko, Paulina Choromańska, Paweł Koziol.

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Wolne Lektury – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przekaż 1,5% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Wolne Lektury, KRS 0000070056.

Wspieraj Wolne Lektury i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przekaż darowiznę na konto: [szczegóły na stronie Fundacji](#).